

Sundhedsministeriet

Enhed: ELU
Sagsbeh.: DEPLSA
Koordineret med:
Sagsnr.: 2106400
Dok. nr.: 1670154
Dato: 15-04-2021

TALEPAPIR

Det talte ord gælder
[14. april 2021, Folketinget, Epidemiudvalget]

Samrådstale

Spørgsmål S: ”Ministeren bedes forklare, hvorfor det fremgår af et notat til Folketingets Epidemiudvalg til brug for møde den 8. marts 2021, jf. EPI alm. del – bilag 6 og 8, at punkterne omhandler Vollsmose området, når professor Alan Randrup Thomsen og professor Jens Lundgren ikke har forholdt sig specifikt til situationen i Vollsmose?”

Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Per K. Larsen (KF) og Martin Geertsen (V).

Svar:

Tak for spørgsmålet.

Det handler jo om den første forelæggelse for Epidemiudvalget efter den nye procedure, vi har vedtaget med Epidemiloven. Det første vi gjorde var, at vi fik defineret Covid-19 som en samfundskritisk sygdom og derefter tog vi fat på situationen i Vollsmose.

Sagen var jo den, at der på det tidspunkt gennem længere tid havde været en høj og stigende smitte i bydelen – også selv om der havde været en kæmpe indsats fra gode kræfter i kommunen og fra Styrelsen for Patientsikkerhed, fra beboerne osv. Der var sat en masse i værk for at få bugt med smitten.

Det var baggrunden for, at Epidemikommissionen den 5. marts blev anmodet om vurdering af en række forslag til smitteinddæmmende tiltag i Vollsmoseområdet. Konkret var baggrunden for den anmodning

- 1) støt stigende incidens i perioden fra den 25. februar til 4. marts. Den 4. marts var Vollsmose det sogn i hele landet med den højeste incidens. Incidenstallet toppede den 3. marts med incidens på 932 pr. 100.000 indbyggere. Til sammenligning var incidensen pr. 10. april 247 tilfælde pr. 100.000 indbyggere. Den 3. marts var incidensen altså 932.

- 2) Anledningen var endvidere, at der allerede var iværksat en lang række tiltag af frivillighedens vej; blandt andet
 - Øget testindsats
 - Informationsmateriale uddelt af Styrelsen for Patientsikkerhed og de havde ringet på hos borgerne for at opfordre til test, og Odense Kommune havde sendt SMS med testopfordring til beboerne
 - Opsøgende indsats fra kommunen med tilbud om isolationsfaciliteter til smittede
 - Opsøgende indsats fra kommunen med tilbud om praktisk hjælp til dem, som har valgt at isolere sig i hjemmet
 - Intensiv kommunikationsindsats, herunder på sociale medier, via etniske grupper, imamer mv., informationsmateriale på flere forskellige sprog, herunder engelsk, somalisk og arabisk, tyrkisk.

Derudover var der sket lukning af to skoler. Det er Abildgårdskolen og HC Andersen skolen begrundet i risiko for samfundssmitte.

Så de ting var allerede sket. Alligevel var vi på en incidens, der steg op til 932 den 3. marts.

Et helt afgørende redskab til at få bugt med corona er omfattende testning og derefter effektiv isolation af dem, der er testet positive. Og her var billedet, at testtallet ikke matchede den helt ekstraordinære situation i bydelen – og at der også var udfordringer med at sikre effektiv isolation. Altså at sikre at dem, der var testet positive også holdt deres isolation.

I perioden fra den 1. marts 2021 til den 4. marts viste tallene (opgjort 4. marts), at der er foretaget 2.697 test for covid-19 på teststationer i Vollsmose fordelt på hhv. 2.167 PCR-test og 530 antigenest. Der bor helt præcist 10.944 personer i sognet. Det var det testtal, der lå til grund for anmodningen til Epidemikommissionen.

Der blev efterfølgende identificeret fejl i indberetning fra CareLink og den 10. marts offentliggjordes justerede tal for perioden 1.-4. marts til at være **2.376 test** (fordelt på 1.977 PCR-test, som var opgjort efter unikke personer pr. dag med bopæl i Vollsmose Sogn, og 399 antigenest, som er antal foretagne test på teststationer i Vollsmose).

Fredag den 5. marts anmodes kommissionen så om vurdering af behov for yderligere tiltag. Kommissionen oversendte sin indstilling til Sundhedsministeriet den 7. marts.

I weekenden 6.-7. marts gør kommunen en stor indsats for at øge testaktiviteten i området. Stor ros til kommunen for dette! Det har helt sikkert haft en effekt. Desværre giver det også anledning til i offentligheden en del misforståelser efterfølgende.

Blandt andet Odenses borgmester skriver den 7. marts på facebook følgende:

Alene i dag søndag er 1.519 blevet testet! Siden sidste weekend er ca. 8.000 blevet testet i Vollsmose. Der bor 9.100 i bydelen!

Denne opgørelse dækker hele perioden fra 27. februar til 7. marts. Og den bygger på en håndholdt indsamling af testtal fra forskellige teststeder i området foretaget af Odense Kommune. Altså ikke hvor man bor henne, men hvor testen er foretaget.

Tallene viser, at hvis man tager hele ugen fra den 1. til den 7. marts med, så er der testet 3.037 indbyggere i Vollsmose med PCR-test og 1.626 med antigen test. Samlet set er maksimalt 4.663 mennesker altså blevet testet i denne periode i et sogn med knap 11.000 indbyggere, hvis vi antager, at ingen er blevet testet med **både** antigen **og** PCR-tests i perioden. Det svarer til maksimalt 43% af indbyggerne. Så ud fra tallene mener jeg, at vi kan konkludere, at trods en massiv, frivillig indsats, var det kun under halvdelen af borgerne i Vollsmose Sogn, der blev testet i den uge.

[...]

Det stod altså klart for mig, at der var behov for yderligere og målrettet handling i Vollsmose, for at få epidemien under kontrol, hvilket jeg bad mine embedsmænd gå videre med.

På den baggrund blev Epidemikommissionen anmodet om en vurdering af 5 mulige tiltag, som fremgår af bilag 6. De mulige tiltag var:

1. Fastsættelse af regler om, at personer, der befinder sig eller har befundet sig på et bestemt sted, hvor der er konstateret smitte, fx et nærmere bestemt boligområde i Vollsmose Sogn, skal lade sig undersøge (teste) og/eller isolere
2. Fastsættelse af regler om, at fysiske personer har pligt til at give oplysninger til myndighederne eller private med henblik på at hindre udbredelse af smitte.
3. Fastsættelse af regler, der gør det strafbart uberettiget at undlade brug af mundbind eller visir i detailhandlen i Vollsmose Sogn, således at politiet kan sigte personer på stedet, hvis de pågældende ikke bærer mundbind eller visir.
4. Fastsættelse af regler om krav til brug af mundbind eller visir i hele eller dele af det offentlige rum i Vollsmose Sogn.

5. Fastsættelse af regler om forbud mod, at flere personer befinder sig samme sted, så der gælder et forbud mod, at flere end to personer forsamler sig i Vollsmose Sogn.

Det vurderede Epidemikommissionen og indstillede, at 2 af disse forslag skulle gennemføres – det ene altså det om pligt til test og isolation. Det vil altså sige, at Epidemikommissionen i sin vurdering kun fandt fagligt grundlag for 2 af forholdene.

Epidemikommissionen skriver direkte i sin indstilling (bilag 6) – og jeg citerer:

Epidemikommission vurderer ikke, at det på nuværende tidspunkt vil have væsentlig betydning for epidemikontrollen i området at iværksætte de øvrige tiltag, som Kommissionen er anmodet om at vurdere.

Citat slut.

Så der var altså en indstilling fra Epidemikommissionen på de to forslag, og dem bragte jeg videre til Folketingets Epidemiudvalg, fordi jeg mente, at det var det rigtige at gøre i forhold til at få bugt med de høje incidenstal og de lave testtal i Vollsmose Sogn – på trods af, at der var gjort en stor testindsats i weekenden op til.

Folketingets Epidemiudvalg behandlede som bekendt emnet på møde den 8. marts. Her fik regeringen flertal imod sig på forslag om pligt til at lade sig teste. Der var ikke flertal imod forslag om henholdsvis pligt til isolation og mulighed for at gøre det strafbart ikke at bære mundbind eller visir i detailhandlen i Vollsmose Sogn.

I og med at jeg har forstået indstillingen fra Epidemikommissionen således, at pligt til test og isolation hænger tæt sammen – jeg kan forstå på eksperter, at hvis man indfører krav om isolation uden krav om test, så kan man risikere at folk ikke vil lade sig teste, fordi de kan risikere at få en bøde, hvis man ikke vil lade sig isolere. Jeg ville derfor høre kommissionen igen i forhold til, om de to ting hænger sådan sammen. Epidemikommissionens konklusion var, at pligt til isolation uden pligt til test kan risikere at føre til, at smittede undlader at blive testet.

Derfor var min beslutning ikke at gå videre med forslaget om pligt til isolation.

[...]

Det var altså sammenhængen. Og den er god at have med. For det her handler jo om noget konkret – nemlig at bekæmpe epidemien – for at holde Danmark så åbent som muligt og samtidig slå hårdt ned lokalt.

Men samrådsspørgsmålet går jo specifikt på Epidemikommissionens inddragelse af eksperter. Altså det udvalgsbilag, som der også henvises til i spørgsmålet. Og det vil jeg selvfølgelig gerne svare specifikt på.

Det fremgår af epidemiloven, at Epidemikommissionen, inden de afgiver indstilling, skal inddrage andre særligt sagkyndige. Det skete første gang i dette tilfælde, og deres tilkendegivelser blev sammenfattet i et dokument, som Epidemikommissionen valgte at sende med sin indstilling til Sundhedsministeriet, og som derefter blev oversendt til Epidemiudvalget forud for mødet om tiltagene.

Og nu spørges der så til, hvorfor det fremgår af dokumentet, at punkterne omhandler Vollsmose, når eksperterne ikke har forholdt sig specifikt til Vollsmose området.

Nu har jeg jo ikke noget med Epidemikommissionens arbejdsgange at gøre – og heller ikke, hvordan de inddrager eksperter. Jeg er som sundhedsminister ikke medlem af Epidemikommissionen. Epidemikommissionen er etableret som en selvstændig myndighed. Men som jeg har fået det oplyst, så har de to særligt sagkyndige godkendt det samlede dokument - bilag 8 - som er oversendt til Folketinget. Det er inkl. følgende sætning i toppen af dokumentet – og jeg citerer direkte:

”Smittedæmpende tiltag i område med særlig høj incidens (Vollsmose område)”.

Citat slut.

Der er således ikke tvivl om, at de særligt sagkyndiges tilkendegivelser vedrører Epidemikommissionens behandling af anmodningen om indstilling vedrørende situationen i Vollsmose. Det ville også være mærkeligt andet. Hele anledningen til dialogen med eksperterne er jo, at de efter loven skal udtale sig om den indstilling, som Epidemikommissionen vil komme med. Derfor må man gå ud fra, at netop indstillingerne om Covid-19 og Vollsmose er emnet for samtalen – uanset, hvordan eksperterne så vælger at forholde sig til emnet.

Jeg har stor respekt for den kreds af eksperter, der både direkte bistår med rådgivning og analyser til coronaindsatsen, og som også giver deres besyv med i debatten. Eksperterne er ikke altid selv indbyrdes enige med hinanden, men man må respektere, at de selv vælger, hvordan de vil forholde sig. Også når det er Epidemikommissionen, der spørger.

Og jeg må sige, at jeg læser udtalelsen sådan, at de måske ikke mener, at de har grundlag for at vurdere situationen helt konkret i Vollsmose, og derfor siger de mere generelt, at de her tiltag kan være berettigede i særlige situationer. Og jeg mener bestemt, at vi havde en særlig situation i Vollsmose på det tidspunkt. Derfor læste – og læser – jeg heller ikke udtalelsen som noget, der strider mod Epidemikommissionens indstilling om pligt til test og isolation.

Som sagt er det et papir, der omhandler situationen i Vollsmose, og der står ”Smittedæmpende tiltag i område med særlig høj incidens (Vollsmose område)”.

[...]

Det er godt en måned siden, vi havde den første forelæggelse her i Epidemiudvalget. Siden har smittetallene på landsplan været ret stabile. Og lokalt har vi sat massivt ind, når smitten er steget – om det har været i Kolding, Esbjerg, Odense eller på den københavnske vestegn.

Det er mange steder lykkedes at få smitten elimineret, men der fortsat nogle steder, hvor vi hænger fast i nogle smitteniveauer, som ligger over de smittegrænser, som vi opererer med. Jeg er glad for

en rammeaftale og en proces for genåbning af Danmark og vores aftale om de automatiske nedlukninger. Men jeg må sige, at jeg er bekymret over de relativt få steder i landet, hvor der fortsat er høj smitte, som vi ikke har fået bugt med. Generelt set er jeg tilfreds med smitteniveauet i Danmark.

Regeringen ønsker ikke flere restriktioner end højst nødvendigt. Men vi er klar til at handle – nationalt og lokalt, når udviklingen kræver det. Men allerhelst i fællesskab.

Tak for ordet.